

Aj: I 830

S. Run

MAASOOL

MAANOORTE LIIDU
TALLINNA OSAKOND

APRILL 1934

MASOOL

ühisnõuetu Eilelaa Tallinna osakonna ajakiri

Peimatus:

E. Vilberg

R. Arvola

A. Timberg

1

I aastakäik

Novembrikuu

1922

Eesti Kirjandusmuuseum
Nr. 48849
Arhiivraamatukogu

Saateks.

Käesoleva numbri ilmumine on hilinenud paljudel asjaoludel. Osakonna juhatusel oli ammu juba kavatsus muretseda uut ja paremat paljundusaparraati. Senised paljundusabinõud jätsid palju soovida – sageli oli me ajakiri, kui raskesti lähendatav riisõna-moistatus. Ühüid, täna juhataise energilistele sammudele, soetatigi ajakohane ja tehniliselt rahuldav paljundusaparraat, millega me ajakiri kahtlematult võielab loetavuselt.

"Maasool" tahab sisuliselt jääda vanadele radadele püsima ja looflema neid samu sihte, millised on algatatud esimese numbri ilmudes. Väikesed tehnilised uuendused on kavatsusel, kuid neid näeme järgmiste numbrite ilmudes. Koostajad loodavad, et ajakirja tehniline paremus tasub end mitmekülgselt. Kahtlematult saavutame uusi tegejaid ja kaastöölisi.

Sergius Reiss

Päikese evastus.

Kandes lehtvaagnaid, mis õisi täis,
puud tõstvad kereva okskõisi.

Ringata: milliseid lõhnu neis
uurimas näevad ääsi!

Tunnen kui nutrus aemaldaks maist,
eidames väreleb, nager
hingus ei olekski enam nii must,
silmis kui kummamas aegu.

Kebes kasv pimedus? Valgust vaid
lingan ma enesesse. —

— Vaatasin, nägin vaid pimedaid maid
silmaiga sinu sisse.

Kandes lehtvaagnaid, mis lõhnu täis,
puud tõstavad kereva okskõisi.

Linnud põõsaste kähapäis
lauludes valvemas pesi.

Tõlgitud „Laul inimesest“

Lilli Karjulane

See oli kevadtalv

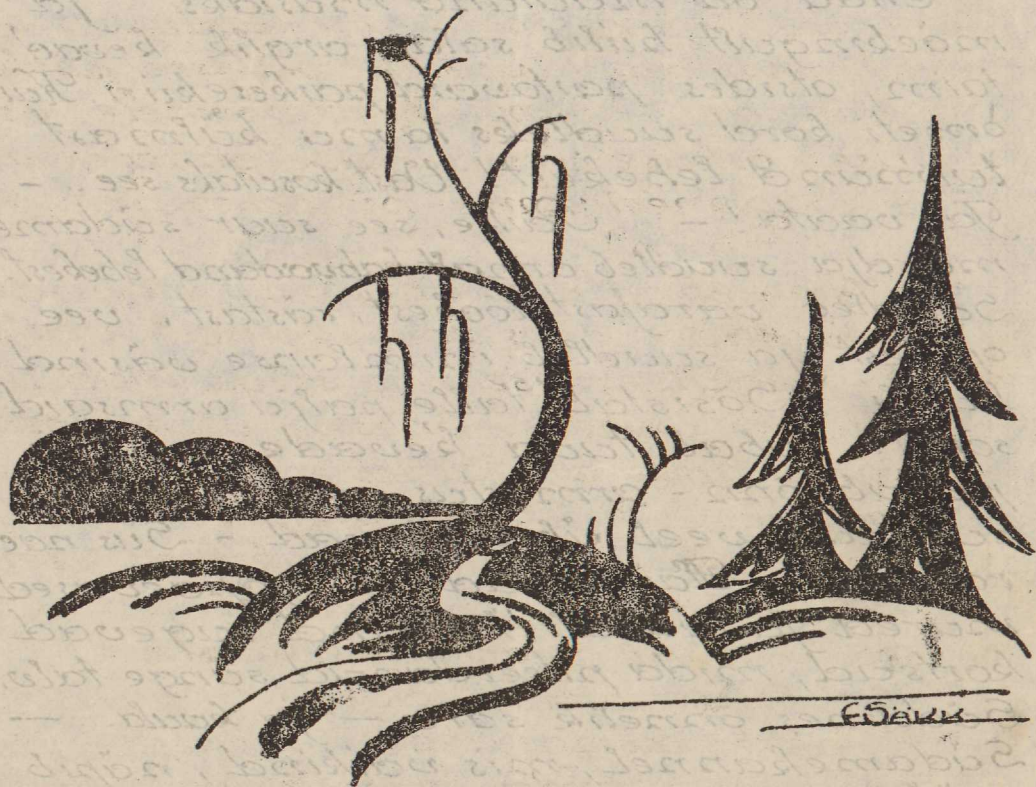
See oli kevadtalv, mis peletas talveseid jaksu laiali. Pihus ja pihus seni, kui päikese naeratus põimis õhku külase võrgu, millesse uppasid haledad, väsinud lumereisakad.

Maas on muutunud mustaks ja mäekingult hüüab salaja arglik kevadtalv, otsides paitavaid paikesekiiri. Kui onneti korel suudleks ta meid külmas tummund lehekest! Vast kosutaks see. — Ja vaata! — Päike, see suur südame mardja suudleb õnnalt kahvadand lehekest. Suudleb varajast lookest, rästast, vee ojakest ja suudleb inimlapse väsinud keelt. Sosistab talle palja armsaid sõnu. Lõtab tunda kevade, milles peitub õnn - armastus - mida pole suutnud veel ükski kevad. — Siis naeratab ta. Hahitanud on igapäevased mured ja laubalt kadunud rugevad kortsid, mida pitserdandid süngel talu. Südames õnnelik sära — ja kuula. — Südamekannel, mis vaikimisi näpib nüüd hoogsalt viise, viise milles vallaneb terve hing. Hing täis

noorustuld - armastust!

Laulab ka tuul, laulab talvele
surma laulu. Jääd sulavvad orjates
ja kaovad: ei keegi tea kuhu.

Ole tervitet kevadtul! Sinuta oleks
olnud maia jää. Kuid nüüd, nüüd
olen maatud inimeseks, inimeseks,
kes vastab kevadtannetele sulle -
ma armuain! -

A. Timberg.

Enesekriitika.

Sageli kuuleme vanasõna: enne mõtte, pärast tulle, lõpuks vast tee!" See vanasõna väljendab abstraktselt midagi mõeldakse enesekriitika all. Enesekriitika on seega oma mõtete, sõnade, tegude ja suhtumiste kontrollimist ning mõtlenist teadlikes olevate andmete varal. Sellesse ^{LCSS} piirkonda kuuluvad teadmiste ja võimete, osavuse, oskuse, esinemise õnnestumise ja ebaõnnestumise hindamine ja arvustamine.

Enesekriitika abil on võimalik saavutada elus edu, teida vastavala tegutsamiseks ja seega luua alus kestvaks õnneks. Enesekriitika mitte tarvitamine on toond mitmelegi halbu tagajärgi. Inimene on ju ekslik ja teeb sageli vigu. Aga kui ta neid tähele ei pane ja ei kritiseeri, siis teeb ta neid vigu ka edaspidi, ta ei oska teida omale õiget tegevust. Sageli võetakse mingi tegevus käsile, kritiseerimata oma tahtejõudu ja võimeid. Sagajärg on see, et töö jäetakse poolele,

pahandatakse end ja kulutatatakse asja-
tuult aega ja materjali, mille tõtta soo-
vitav edu jääb saavutamata. Püüdnud
isikul enesekriitika, siis paratamatult
peab ta allama iga inimese arvannisele,
ehk kuigi vaidleb vastu, siis on see
sageli vale, mille tõtta satub isik nae-
riviäärtesse olukorda. Sellises halvus
olukorras kaotab isik elurõõmu ja
ühelgi elutahet.

Selliseid puuduseid leiame meie
igapäevases elus noorte kui ka vanade
hulgas. Kindel on, kui tahame saada
tegevaks rahvaks siis peame kaotama
ka sellised puudused.

Enesekriitika on sama vana kui
inimkond. Ta on algelisenaid inim-
hinge omadusi, mida peab järjest
arendama ja süvendama. Elts-
rahvaste enesekriitika piirdub südame-
tunnustuses, kuna arenenud ja haritud
inimese enesekriitika peab tõusma
teadvuseni. Miks talitasin ma nii?
Miks ei talitanud ma teisiti? Kas
oleks võimalik olnud teisiti talitada
ja millised järeldused oleks siis olnud?
Mikillised järeldused on nüü minult?
Kas olen teadlik tulemustes? Kui-
elas hindavad teised minu toimingu?
Teisi arvustades tuleb enesekriitika
geisakohalt selgitada, kas on
arusaamatusi sõnades ja tegudes.

Kas on mõeldud nii, kuidas mina mõistan?
 Ei suuda inimese alati ju väliseda omi sõnu
 mõllemele hästi, kuid teisele võib olla see
 kaavari kohmaka väljenduse poolest. Kuid
 head tuleb otsida alati enda ja teiste
 tegevusest, sest ilms ja hea soodustab
 meeleolu edurikkamaks tööks.

Üks paremaid enesekriitika arendami
 se motive on päevike kirjutamine, kui ei mār
 gimme oma igapäevaseid mõtteid, sõnad ja teod.
 Järgmisel päeval neid arvustades katsume
 leida lähendusi arusaamatusele. Õpi isik
 enesele oma tegudest aru andma, siis ei
 tegutse ta ka tulevikus juhuslikeilt ja võib olla
 hoolimatult, siis olemme ka saanud kaisel
 oma arendand enesekriitikast. Siis pole karti,
 et meie ilmaaega kulutame aiega ja materjalil,
 viime end teadmatult raskusse, e' võime
 kaotada elurõõmu ja astuda vasti surnule.
 Enesekriitika abil ei muutu meie naeruväär
 seks teiste silmis, võime tõsta enese autoriteeti,
 võime tundma õppida teisi ja nende toimim
 guid, sest inimeste mõttekäik, otsustamised
 ja tunded on enamvähem sarnased.

Enesekriitikaga ei tohi meie minna kaluiale,
 sest inimese on ju ekslik. Valusalt ja peenest
 oma tegevust arvustades ei suudeta midagi
 teha, kartes arvustamist. Enesekriitika ei ole
 virisemine iga väikese asjale, kuid siiski
 peame olema teadlikud omis mõtteis, sõ
 nans ja tegudes. Alati peab olema meil

möödunud aja tegevuse arienne. Ela,
naida teadlikult olemis eland on havi-
rikas, lõbus ja õnnelik.

F. Ullm

Kevadel

Tuul narmelt löi sirine; kuule,
— kui löö nüüd lagipeal mul.
Kui mesi, on hõisked mu suule!
Ilm tilinaist, kõminaist hull.

Ilk tiibu on taevaall küred
ja nokki täis siristamist.
Puul oksad ja raodki tiined,
maa, mullaken silmiile kiist.

Põld lõhnab ja nüskena häärib,
taas vesi veel uaristab maad.
Kell kevadetaevas end määrib, —
Õrn pilveke veeloigun maas.

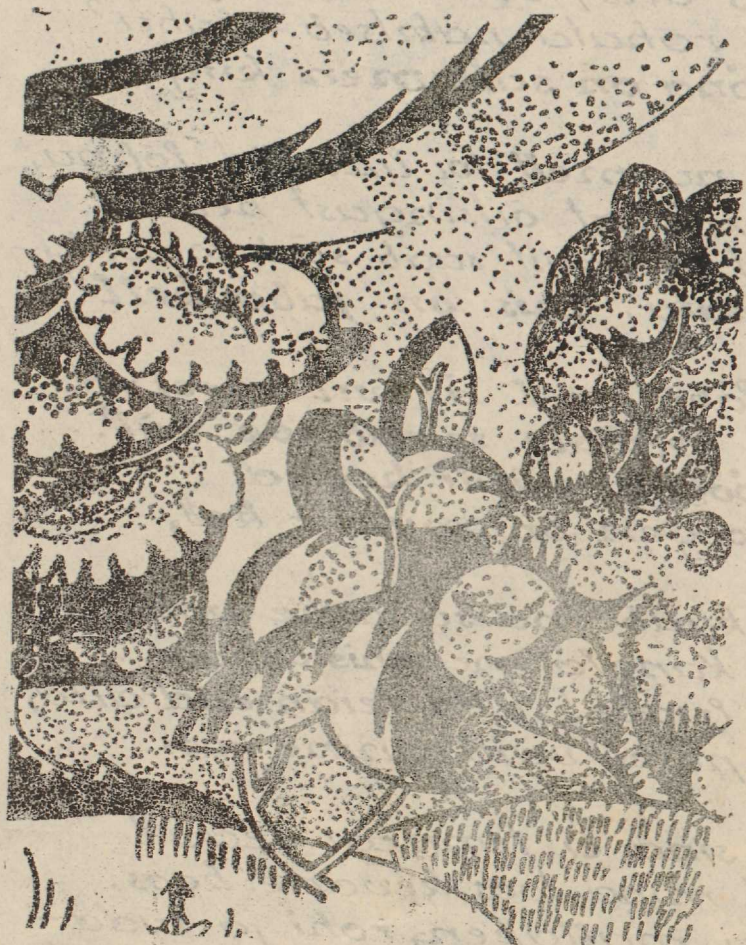
Ma süda ei tea enam - kuhu?
 - kas üles, või alla kui sirk.
 Hing rahvata pakitseb - kuhu?
 Uus täna on südame kiring.

Tuul nurmelt tõi lilleseid lõhnu,
 mu veri last õitsingust kell...
 Täiast päevast saab südame õhtu-
 no vaata, mis on juba kell!

Õo läbi veel ärevil meeled.
 Und laubale sureb soe rät.
 Önt ööbika vüüli keeled
 ja pooger on minule kett,

mis kiseb mu südame valla,
 viib kungla mu ~~eristushoos~~...
 Too tuule! Ma teian end alla,
 mu põsel vaid urine roos.

Kas sina ei tunnegi seda?
 võtk mina taas keevade koos.
 Maad, mullaken, rohi ja süda-
 noort jumalast tunneme koos!

A. Ilison

Rännak läbi talvise looduse.

On aasta esimene päev. Looduski on tõmbunud täielisse talverüüsisse, tahes nagu näida järgneva aasta vastu võtta pikelikeimana, nagu mõjuda inimesisse rõõmistavalt, unustusse viies argieelu murede ja mornusega. Tõesti, too lumivajin, kerge puhas ja õnn mõjustab meeleolu ülevalt! Jahaks eemalduda inimesist, olla kardki millegi pakka, rikkumataga! Looduslapsi, vaid loodusele elavaid, võib tõesti pidada õnnelikeks, sisaldab ju iga aasta aeg endas nii palju ilu ja rõõmu.

Sõidan läbi metsa. Kummalgi pool teed sirutavad kuused omi paicu igi-vanad kroone kõrgusisse. Jill-tall till-tall kelisevad kuljused. Krudiseb lumi saanijalaste all. Põlise kuuse siluett sulab samavärvilisse tausta, võrskab hobune ninasõõrmeist härmatist. Sätkendab lumi kuuvalgusel. Vaid saanijalaste krudin ja kuljuste helin

vibreerub õhus. Nii häa on vaadelda
 puud, õrna lumekorraga kaetuid,
 mõllemata midagi! Võiksin sõita nii
 igaviku! Tuul surub nii pehmelt, õr-
 nalt, nagu kallistaksid mind ema
 armastavad käed... Saan rappub,
 väriseb, hüpleb nagu ääretus rõõmus,
 heliseva krudinaga neelates kilomeet-
 reid. Tuul vuhiseb kõrvus, sasib
 vallatus rõõmis juuksesalku, poeb
 sisse kelmikalt mantlikrae vahelt. Lõud
 valdab mindki rõõm. Kaotan olen
 ajamõiste, tunnetuse, vaatlen vaid
 lumevahku appuvaid puud. Need näi-
 vad üle külvatud teemandega, mis
 säilendavad ja säravad laste silmuna
 jõulöhtul. On midagi kirjeldamata
 ilusat mis ühtlasi lumekorraga kaetud
 puus!

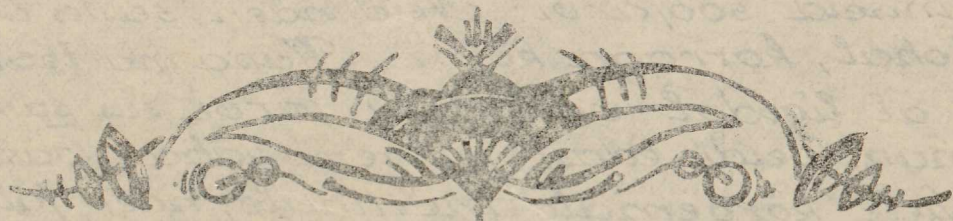
Mets vaheldub lageda väljaga. Ges-
 avardub vaid lumeväli, tasane lai,
 taga — tume tihe mets! Samuti
 kui elugi kibutades vastu vabadusele,
 õnnele, jääb selja taha kõik möödunu!

Kuuvalge annab lumele sinaka
 tooni. Seal vaatab ta alla, tumedalt
 kuldtäpaga ülekülvatud taevakumer-
 dusest, valgustades oma sinaka val-
 gusega uinuvat ilma

Üksik taluke metsa serval vilgub,
 vilgub ja katsub nagu inimeseta aegade

otsalasse merre. Teedärse talu
 aknast viruendab rõõmus tuluke.
 Aknale ilmub inimese siluett.
 Millised huvitavad kontrastid.
 kollakaspunasel foonil raust profiil,
 raamina tolle ümber must- valgetrii-
 buline majasein, mis omakorda ümb-
 ritsetud sinakasvalgest sätenдаваст
 lumerääljast. Vaadeldes toda lihtist
 talumajakest säärases üllas looduse-
 pidurüis, meenub uhke jäälõss lapse-
 na loetud muistendist.

Täha edasi sõidab hobune!
 On aasta esimese päeva öö. Sõi-
 dan läbi metsa. Tüll-tüll- lill-tüll-
 helisevad kuljed...

KODUMAAL RÄNNATIS

E. Kuru

Painküla mägedes.

Sammun illusat suvepäeva pärist-
lõunal mööda ilusaid Painküla mä-
gesid, mis läbiivad kitsaste seljandikena
raba, millede turvasamblaga kaetud
veesil pinnal kasvavad väikesed lilla-
roheliste okastega männid.

Jõudnud jalutades kõrgeimale mäe-
lipule, avaneb kaunis vaade. Tumesinises
männirägastikus näen virvendavaid hele-
siniseid soojärvi. Neid näen, seistes ühel
kohal, korraga kolm. Kuna ma tean
seal ligidalt veel teisi järvi, siis sam-
mun veidi edasi, et neid näha. Jõustes
ühete kõrgemale mäelipule, näen jälle
kolm järve, mis virvendavad mägede
vahel, olles kaetud tiheda lehtmetsaga,
mille moodustavad sarapikud ja nooru-
kased.

Kuna mul on aega, siis sammun
edasi Painküla mäestike ilusama järve

kaldale. See järv asub nelja ilusa
 läheda sarapuu võsastikuga kaetud
 mäeseljandikel vahel. Võsastik on kõrgis
 kohtades neil mäeseljandikel ühepõlvune ja
 sellepärast näivad mäed roheliste sara-
 puu vallena, millest üksikud sirged oksita
 männid tõstavad rohelisi okstekroone tae-
 vasinna.

Aeglaselt sammudes on mul aega
 vaadata kaldast mitte kaugel õitsevaid
 valgete õitega vesiroose, mis küguvad
 tuule puhangute mõjulusel tasa, veevalt
 märgatavalt.

Päike on veerenud mägede taha
 juba ammugi, kuid nüüd ta viimased
 kiired kuldavad määndide vägevaid
 kroone. Aeg-ajalt puhuv tuul pa-
 neb sarapuid ja männid mägedel
 tasa sahisema. See tasane sahin köi-
 dab mind nii, et ma ei ole märganud
 ki seda, mil päike loojenes ja nüüd
 katub mägesid ja nende vahelist järve
 same saueöö. Seisan ja vaatan jär-
 vele, millest tõuseb õrn hall udu. Esiallt
 on see udu läbipaistev, kuid siis tiheneb
 ta ja juba natukese aja pärast ei näe
 ma enam järve teist kallast: see on
 kadunud ütle.

Kord-korralt pimeneb ilm ja
 aeglaselt kehtib mägede tagant näh-
 tavale kuu - suur ja punakas-kollane

Ta kollased kiired tungivad läbi järvel lasuva udu ja tekitavad seega järvepinnal saladuslikke varje.

Tuul on vaikineid ja männid mägedel seisavad kui tammedid vaikivad vahid. Elad seisavad ja valuvad järve ta eetti peitunud vesiroosega ja ikka aeglaselt, nagu kedagi või midagi otsides, liiguvad männide varjud sarapu- vöastikele. Ehk on jahenemid ja juba langeb kaste rohale ja puudele, muutus looduse salapärasemaks.

Õõ on vaikne ja pime, ainult jaanitsikeste tulikarvalised kehad vilguvad rohale ja õõbik laulab kuisagi kauguses, veelgi kaugemalt aga kostab meika võigas kuu-kuu kuu-kuu.

Tehastikult on tulnud sinna järvele, mille juures olen, mu sõber, et püüda kala. Ta paneb järve ümmed ja istub siis minu juurde mäeveerule. Et end soojendada, süütame lõkke, mille suurenedes ja vähenedes põõsaste varjud kord lähemale nihkuvad, et lõkke suurenedes jälle tantsiskledes taganeda. Lõkke ääres istudes pole me pannud tähele seda, et taevaäärile on kerkinud tume pilv. Ta suur on nõhjas lõunasse ja ta on jõudnud riba meie kohale. Kõik on haidvaikne.

Vaikinud on ööbik, kes vast natukese aja eest laulis, etta ei suuda seda vaikust taluda ja ütlen: „Ilmar! Varsti hakkab sadama ja meie peame vihma eest küüni minema!“ Uaevalt olen öelnud need sõnad, kui läbib pilve hele välgus ähvatus, millele järgneb tume, kuid lugev mürinamine. Tule kustutanud me jookseme küüni, mis pole siit järve kaldalt kuigi kaugel. Tule, mis vahepääl on kõvenenud, ajab tumedat pilve kuule ikka lähemale. Tuba katavad pilvede tumedad rütkad vahete vahel kuul, kuid ikka uuesti vabastab ta end sest tumedast pilvest. Väid tuleb katkestamatu pilve tume serv kuul lähedusse. Pilv, mis kuule läheneb, muutub kollakas-punaseks ja siis katab kuul. Veel natukene aega pärast kuul kattumist on pilve serv punakas, kuid siis tuhmas ja meie üle on läbipaistmatus tume suveöö

Küünis, kus me oleme, on kaks pauda ja neist valmistatud istme, millele istume; etta istun nii, et näen järve pinda, mis esimeste kuule puhanguite ajal lainetama on hakkand ja kus lainete laksumine siiaigi kostab.

Tuba läbibistavad välgud tumeda õhu ja nende valgustusel näen ma järve

rahutatud pinda. Valge vahuga laiguli-
sed lained tantsivad tal. Täiesti öad-
ne on see öö. Tihedamalt ja tihedamalt
kulevad nähtavale äikese nooled. Uuele
noolile järgnevad tihti tugevad
raksatused. Süütlau ja pisat mütiline
on istuda keitnis, mille valgustajaks äikese
sinakas tuli.

Uued äikese sähvatused, uued raksa-
tused ja endiselt sajab kohisev vihm.
Kõik läheneb keitni laigule ja vaatan
säält välja järvele. Väikude heledal
valgusel on näha järve termisel pin-
nal lauatakke. Uued on parve lauad,
mille karjased hommikul olid teinud.

Tasasemaks jääb müristamine ja
peagi on ta kadunud, näha on veel
heledaid välgu sähvatusi tamedal pilvel.
Suul puhub ka pilved peagi laiali ja
siis tõuseb idataevas nähtavale punane
valgus. Ta laieneb ja peagi on näha
männe ladval kullaseid kiiri. Päike
tõuseb. Udu oli juba kadunud äikese
algades ja nüüd helgivad päikese pu-
nased kiired järve peegelsiledal pin-
nal. Järve pühiga kattunud pinnal
lebavad unna ridvad ja parve lauad.
Järv on vaikne ja puudel sädelevad
vihma piisad.

MANOLITO

A. Timberg.

Põsil päikese helk,
silmil hoolitsev pilk,
nii kõnnib Timberg - Sassi

Pääd ehivad erinevad.
Vahest ka tantsu tipid.
Kirjas kiire kui kassi.

Maimo Sirk

Steenis sünnikohal juhtum Maimo-
moga. Maanoorte Liidu Tallinna
osakond käis tollal koos ühes
kohalikus ajalehe ruumis. Oli
mingi õhtu, kus peamiselt rõh-
ke pandi lõbustusile. Sende-
ridade kirjutaja sattus kõne-
luuse elahmairitud preiliga.
Jutt keerles alul Tammsaare
"Kõrboja peremehe" ümber.

Kirjutaja peab siinkohal kobe
 mainima, kui ta alul mäne
 sõna kaasa sai rääkida,
 siis peatselt saabus ainult
 kuulaja osa. Ettaime analüü-
 sis iga peenema joone mai-
 nitud teosest, analüüsis iga
 tegelast riidetusest kuni kō-
 katuseni. Teg möödis -
 minut kaalus minuti järele
 möödis kümme minutit, möö-
 dis kakskümmend, möödis
 kolmkümmend... Kuid aiva-
 tali sõna ettaime jutues-
 kilt. Jutt siirdus - meidugi
 ettaime jutt - eelse Tuum-
 saarele ja tema teostele.
 Talle möödisid minutid,
 minutitest sai tund, tunnist
 poolteist. Kui kirjutaja alul
 päris süvenema jälgis kõne-
 leja juttu, siis hiljem hakkas
 kuulamist segama teisest
 toost tulev ringmängu laul
 ja tantsu rütmiki. Ent rääki-
 jat ei suutnud häirida min-
 gi lärm. Pikk suunatud kō-
 gusse kõneles ja kõneles.
 Etende ridade kirjutajat
 paebusid ta žestid, paela-
 sid ta kõne toon nii, et

ei tea tänaseniigi, mida ta
kõik Tammsaarest kõneles.
Ja on selles veendumuses,
et ehk mis kõneleks veel praegugi
Tammsaarest, ent
juttus lõpetati tuppä tule-
vate kaasliikmete poolt.
Ent siiski oli ta rääkinud
kaks tundi!

Käesolevad read iseloo-
mestavad ehk mis Sirku.
Teeb ta midagi, siis teeb seda
nõrkjalikult ja räägib ta mil-
legist, siis räägib nii, et
tema jutu ajal võib vä-
hemalt paar kõhukat ro-
maani läbi lugeda.

Hella Ota

ei laula, ei tantsi ...t. seltskonnas
äärmiselt tagasihoidlik, ent kodas igat-
pidi tubli perenaine.

Suveõil, istudes jõekaldal, unis-
tab ilusast printsist, kes aitaks tal
vähke pääda ja pärast neid ühiselt
süüa.

Linda Põdra

mängleb make naeratus kaunil näol,
tehes tantsusamme parajal ajal.

